

Вебинар за заинтересоване стране

Инклузивне вештине за иновативни и отпоран агробизнис у светлу пандемије вируса КОВИД-19

3. јун 2021. године

Агробизнис – преглед најважнијих светских трендова

Агробизнис – глобална и брза транзиција

Агро-прехранбени систем игра изузетно важну улогу у решавању глобалних изазова:

- Отварања добрих радних места и генерисања прихода којима би се смањило сиромаштва
- Обезбеђивања сигурности у снабдевању храном
- Преласка на глобални модел производње са мањим еколошким отиском

Агробизнис – глобална и брза транзиција

КОВИД-19 је
убрзао трендове

А и преференце
потрошача се и даље
мењају до сада
невиђеном брзином

Агробизнис – оптимизација прилика

Повећање
продуктивности,
подстицај развоју
инклузивних ланаца
вредности

Проактивне мере ради
остваривања
максималне користи
из дигитализације
пољопривреде

Управљање глобалним
преласком на *мање*
квалитетнијих радних
места у примарној
пољопривреди и *више*
квалитетнијих радних
места у агробизнису

Све ово захтева значајна улагања у развој
инклузивних вештина (укључујући дигиталне
вештине)

Покретачи и препреке за
инклузивне вештине и
иновације у агробизнису:
хоризонтални налази за све
земље

Обухват

Земље

Грузија, Мароко,
Србија, Турска,
Узбекистан

Компаније

5 компанија у свакој од
земаља, у распону од
пољопривредно-
прехранбених
стартапова до
међународних
супермаркета

Грузија

- Adjara Group
- JSC Nikora Trade
- Cartlis Agrosystems
- Tbilvino
- Хотел Tiflis / Male

Мароко

- Lessafre Maroc
- Aïcha – Les Conserves de Meknès
- Cosumar
- Huilles de Saiss
- Café Carrion

Србија

- Суноко
- Сојапротеин
- Делта холдинг/Делта аграр
- Нектар
- Марбо

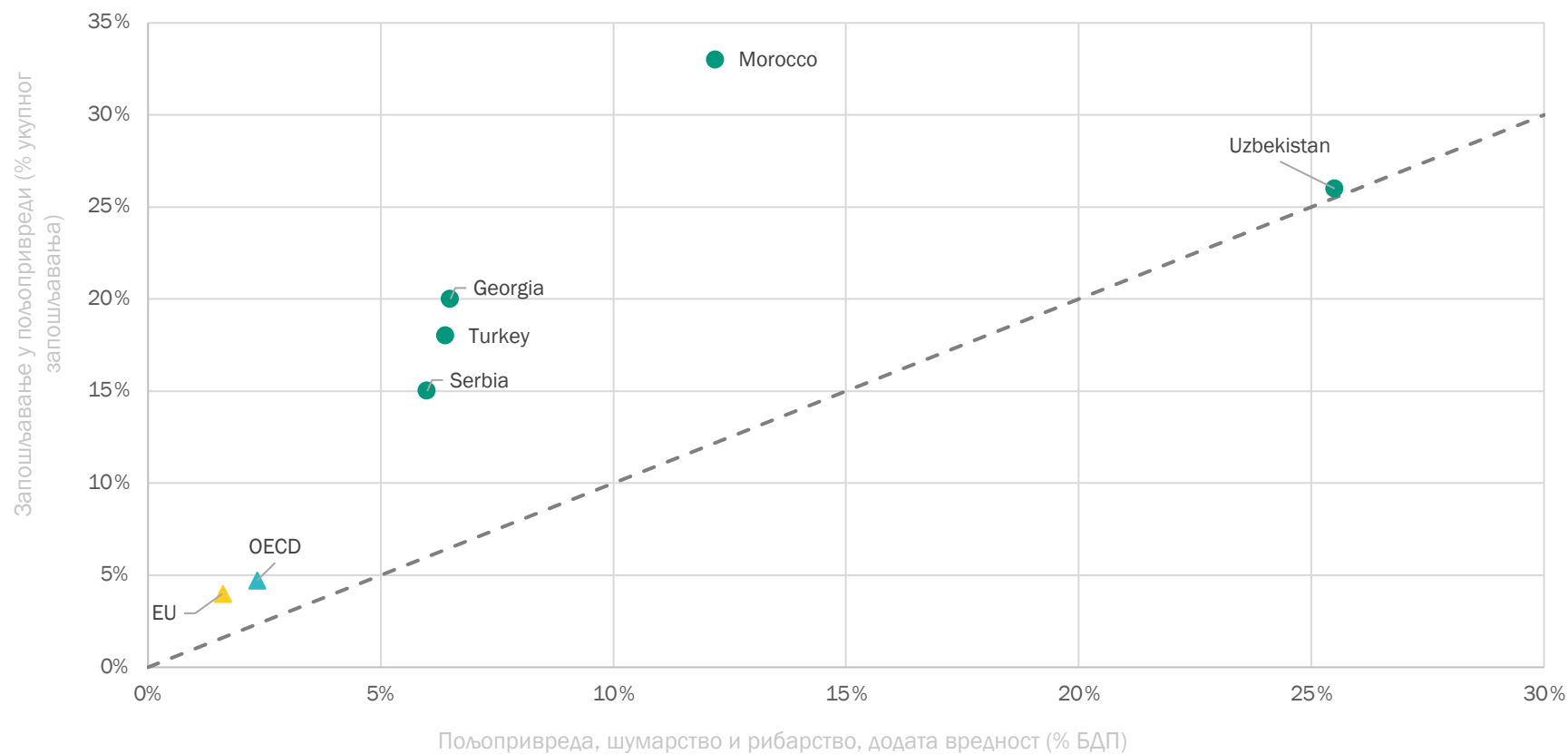
Турска

- Yayla Agro
- Anadolou Etap
- TAB Gida
- Migros
- Balpalmark

Узбекистан

- Korzinka (Anglesey Food)
- Agromir
- Agrocity
- Gold Dried Fruits
- Life Aloe

Допринос пољопривреде БДП-у и запошљавању у циљним земљама

Извор: База података Светске банке, 2021.

Покретачи иновација у агробизнис фирмама

Изазови за иновације у агробизнис фирмама

Превладавајуће
МСП и уситњеност
сектора

Недостатак вештина
неопходних да би се
апсорбовале и
искористиле нове
технологије

Финансијска
ограничења и
ограничен приступ
финансијама

Ограничен приступ
оператера
агробизниса
екосистему
иновација

Позитивна искуства са иновацијама у агробизнис фирмама

Технолошке иновације	Иновације у производима	Електронско пословање	Иновације у маркетингу и организацији	Иновације у погледу одрживости	Мрежни утицаји и кластеринг
• Технологије за прераду хране (повећана продуктивност и ефикасност) • Паковање и чување • Управљање ланцем снабдевања • Продаја и маркетинг	• Промена преференци потрошача - иновације у развоју производа, маркетингу и продаји	• Дигиталне иновације подстакнуте већом тражњом за електронским пословањем и пољопривредно-прехрамбеним пословањем заснованом на платформама (убрзано због пандемије вируса КОВИД-19)	• Промене услова за приступ тржишту (преференце потрошача, прописи о извозу итд.) - контрола квалитета, следљивост, амбалажа, означавање, продаја и маркетинг	• Питања животне средине / климе и фокус на иновације • Очекивања потрошача о следљивости и транспарентности	• Ангажовање сектора и ланца вредности у иновацијама - фактор разлике за конкурентност

Изазови у погледу вештина за агробизнис

Позитивна искуства у развоју вештина у агробизнис фирмама

Обука унутар компаније путем центара за обуку компаније

- Формални процеси и инфраструктура за даљу обуку и стручно усавршавање запослених у компанији - компанијска "академија" или центар за обуку, проширење на учење на даљину
- Стално усавршавање у компанији може да представља важан пут за родно укључивање

Јавно-приватна координација и сарадња у погледу агробизнис вештина

- Сарадња при анализи / предвиђању неусклађености вештина
- Сарадња у осмишљавању / плановима и програмима за обуку
- Сарадња у области учења на раду
- Сарадња у истраживању и развоју
- Фокус на везе између агробизниса и високошколских институција

Интеграција вештина у пословно одлучивање

- Планирање вештина на нивоу предузећа важно је како би се обезбедило испуњење потреба за људским капиталом сада и убудуће
- Давањем већег значаја за квалификације у погледу ТСОО при запошљавању - формализација и оптимизација процеса запошљавања, подиже се и престиж и перцепција релевантности секторски-специфичних квалификација у области ТСОО
- Компаније са оквирима за класификацију и развој вештина могу да остваре напредак у промовисању једнаких могућности

Инклузија у агробизнису

Агробизнис има велики
значај за инклузију

Агробизнис је кључни извор
формалних, флексибилних
опција за рад за жене које су
одговорне за неплаћене
послове неге и као прва
запослења за младе

Млади из руралних подручја
добро су позиционирани да
извуку корист из иновација у
агробизнису

Иновације и нове
технологије стварају тражњу
за веома вреднованим
радним местима која
захтевају
висококвалификоване
раднике

Фокус на инклузију нуди
значајне предности за
сектор, нарочито у контексту
несташица радника

Изазови за инклузију у агробизнис фирмама

Значајна ограничења улоге жена и учешћа у запослењу у агробизнису - жене су нарочито слабо заступљене на техничким местима и у агро-ТСОО

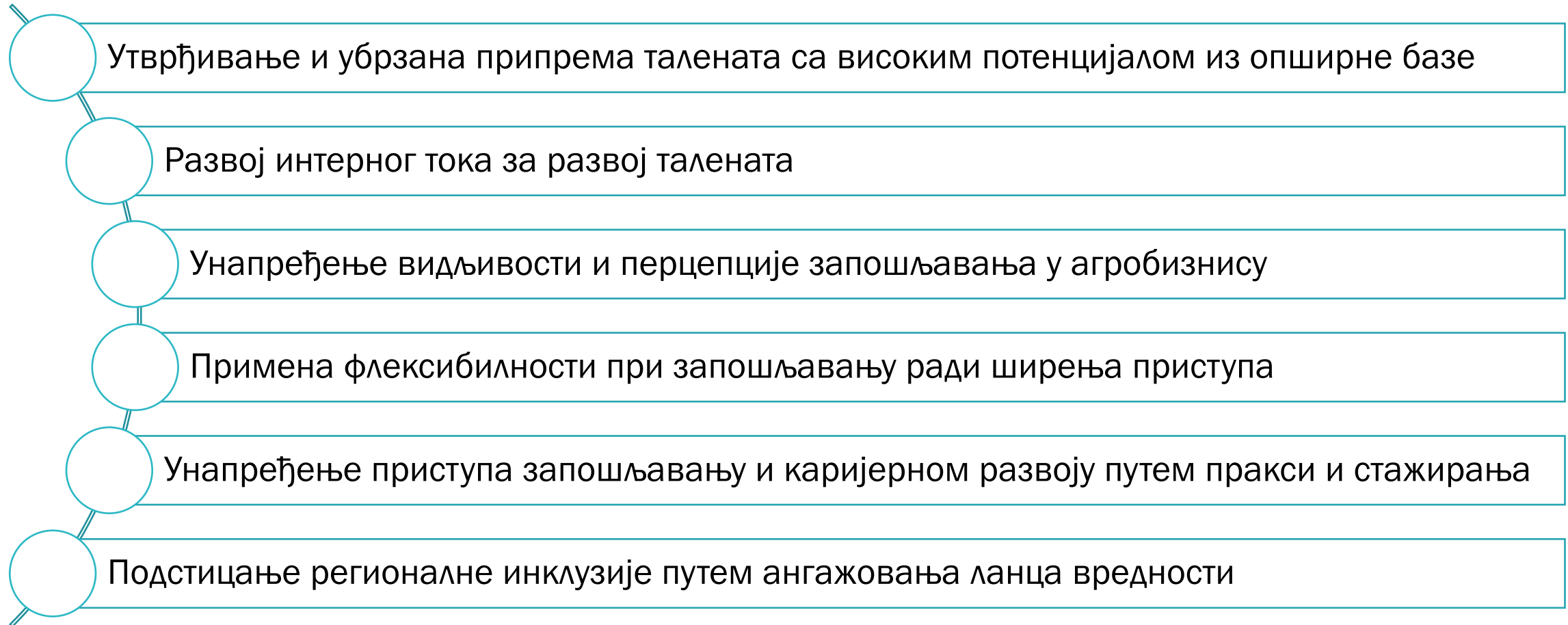
Неплаћен рад у домаћинству и у сектору неге несразмерно погађају жене, што утиче на њихов економски ангажман

У случајевима у којима су жене добро заступљене у радној снази, подложне су хоризонталној (по радним местима) и вертикалној (руководство) сегрегацији - што такође доводи до препрека за напредовање, јазова у платама

Рурално-урбани јазови у приступу образовању и запослењу - дефицит вештина тежи да буде већи у руралним и удаљеним регионима

Ограничена привлачност - и "видљивост" - агробизнис каријера

Позитивна искуства са инклузијом у агробизнис фирмама

Утицај пандемије вируса КОВИД-19 на агробизнис

Првенствено потреси са стране тражње, пре него понуде

КОВИД-19 је довео до великих промена у начину на који људи конзумирају и купују храну, што је подстакло агробизнис фирме да поново промисле основне аспекте свог рада

Уопштено посматрано, агробизнис је био релативно добро изолован од најгорих ефеката кризе

Подсектори агробизниса који раде са секторима туризма и угоститељства у значајној мери су погођени

Поједине прилике за позиционирање пољопривредно-прехранбених компанија као послодаваца за квалификована лица која су остала без посла (нпр. у услужним и угоститељским делатностима)

Уочен прелазак на електронско пословање у различитом степену у продаји хране у земљама на пројекту, између осталог и тамо где је раније било недовољно развијено

Предузећа позиционирана ниже у ланцу снабдевања такође су увела електронско пословање (укључујући интернет сервисе) и услугу доставе усмерену на своје клијенте

У појединим случајевима строже инспекцијске и санитарне мере ограничиле су међународну трговину и ослабиле извоз

Пандемија би могла да убрза промене образаца запошљавања, што захтева преквалификацију / доквалификацију запослених у већим размерама

Проширивање интернет обуке, повећан приступ алатима за развој вештина рада на даљину, повећана примена дигиталних решења за учење на даљину

Експерименти са радом на даљину, у случајевима у којима је то могуће

Истраживање понуде нових производа, одговор на тражњу клијената и обновљено интересовање за здравље и исхрану, локалне намирнице

Кратак преглед кључних налаза истраживања по земљама

Иновације

- *Прилике*
 - Испуњавање стандарда за извоз кључни је покретач иновација, нарочито у контексту ЕУ DCFTA
 - КОВИД-19 ствара подстицај за иновације технологија и пословних процеса

Вештине

- *Прилике*
 - Оснивање секторског удружења за развој вештина Agro-Duo
 - Ревидиран оквир за учење на раду и одређен степен прихватања међу компанијама
 - Јавно-приватна партнерства усмерена на прихватање развоја вештина у приватном сектору

Инклузија

- *Прилике*
 - Жене и млади представљају значајан део радне снаге у агробизнису
 - ТВЕТ реформе циљале су младе, укључујући НЕЕТ, а иницијатива „Млади радник“ усмерила се на рурална подручја
 - Агро-ТВЕТ програми су пионири инклузије особа са инвалидитетом

Компаније
за студије
случаја

- Adjara Group
- JSC Nikora Trade
- Cartlis Agrosystems
- Tbilvino
- Hotel Tiflis / Male

- Adjara Group – Udabno Project, вертикална пољопривреда
- JSC Nikora Trade – активан рад са младима, академија за обуку у оквиру компаније („Nikora School“), развој електронске трговине
- Tbilvino – развој вештина унутар компаније, родна инклузија
- ‘Male’ – развој услуга доставе хране
- Cartlis Agrosystems – равноправне могућности за стручно усавршавање

Иновације

- *Прилике*
 - Политике Владе пружају подршку технолошким иновацијама и сарадњи у оба смера (путем агропола)
 - Еколошка одрживост као снажан покретач иновација

Вештине

- *Прилике*
 - Одељење за стручно образовање је анализирано понуду и потражњу за вештинама у пољопривредно-прехранбеном сектору
 - Даља сарадња између FENAGRI (секторско удружење) и Одељења за стручно образовање

Инклузија

- *Прилике*
 - Регионална инклузија се подстиче путем активности агрегације
 - Развој хиљада женских задруга, са позитивним додатним последицама за жене и девојке

Компаније за студије случаја

- Aïcha – Les Conserves de Meknès
- Cosumar
- Lesaffre Maroc
- Huilles de Saïss
- Café Carrion

- Lesaffre Maroc – интернет обука, унапређење вештина и иновације засноване на технологијама, праксе и партнерства са универзитетима
- Les Conserves de Meknès – интеграција планирања вештина у пословне иновације, партнерства за обуку са универзитетима, праксе, сарадња са агрополом
- Cosumar – примена дигиталних решења

Иновације

- Прилике
 - Дигитализација пољопривредне производње је кључан приоритет на нивоу политика
 - Технолошке иновације покрећу агро-холдинзи, стартапови и специјализовани истраживачки заводи
 - Прилике за иновацију производних процеса због промене потражње и друштвених преференци

Вештине

- Прилике
 - Недавно успостављено Секторско веће за вештине у сектору пољопривреде
 - Нови Закон о дуалном образовању
 - Студија коју је финансирала ЕБРД о новим вештинама потребним у пољопривредно-прехрамбеном сектору

Инклузија

- Прилике
 - Национална служба за запошљавање води програме за запошљавање особа из осетљивих група
 - Програм подршке за развој и промоцију иновативног предузетништва жена подржава унапређење иновативног предузетништва међу женама

Компаније
за студије
случаја

- Делтахолдинг/Делта Аграр
- Суноко (МК Group)
- Сојапротеин
- Нектар
- Марбо

- Суноко (МК Group) – центар за истраживање и развој за производњу шећерне репе, иновације производа (санитизујући алкохол), стратегија руковођења усмерену на развој људског капитала
- Делта Аграр – обезбеђивање ланаца снабдевања у односу на будуће промене кроз подршку за мале пољопривреднике, решавање старења радне снаге
- Сојапротеин – ток развоја интерних вештина путем менторства, интерни ментори подржавају раднике из угроженијих група
- Nectar Group – иновације производа у светлу КОВИД-19 кризе

Турска

Иновације

- *Прилике*
 - Све већи фокус политика и ангажовање универзитета на иновацијама у агробизнису
 - Испуњавање стандарда извоза као кључни покретач иновација у процесима и системима
 - Простор за иновације у маркетингу путем специјализације

Вештине

- *Прилике*
 - Нивои образовања и вештина генерално високи, нарочито међу младима
 - MoNE за циљ има већу улогу приватних предузећа у пружању СОО
 - Успостављање секторских центара изузетности

Инклузија

- *Прилике*
 - Водећи агробизниси желе да привуку младе таленте и сарађују са универзитетима
 - Приватне и јавне иницијативе за промовисање једнаких могућности за жене на радном месту

Компаније за студије случаја

- Yayla Agro
- Anadolu Etap
- TAB Gida
- Migros
- Balpalmark

- Yayla – иновације у производима, развој радне снаге кроз сарадњу са универзитетима
- TAB Gida – постављање стандарда за вештине, компанијска академија за обуку, интегрисање вештина у одлучивање у УЉР
- Anadolu Etap – убрзана дигитална трансформација, очување понуде сезонске радне снаге
- Migros – „каријерне путање“, подршка и мреже за запослене жене, подршка за целоживотно учење и приступ младима

Узбекистан

Иновације

- *Прилике*
 - Прелаз ка хортикултури ће покренути потражњу за новим технологијама и дигиталним алатима
 - Напори Владе да успостави удружења у новим подсекторима у приватном сектору
 - Раст електронске трговине због КОВИД-19 кризе

Вештине

- *Прилике*
 - Недавно успостављен секторски савет за вештине
 - Новије иновације у учењу на даљину због пандемије КОВИД-19

Инклузија

- *Прилике*
 - Прилике за повећање запошљавања жена у подсекторима са високом вредношћу као што је хортикултура
 - Дуготрајна улога Женских савета у оквиру предузећа

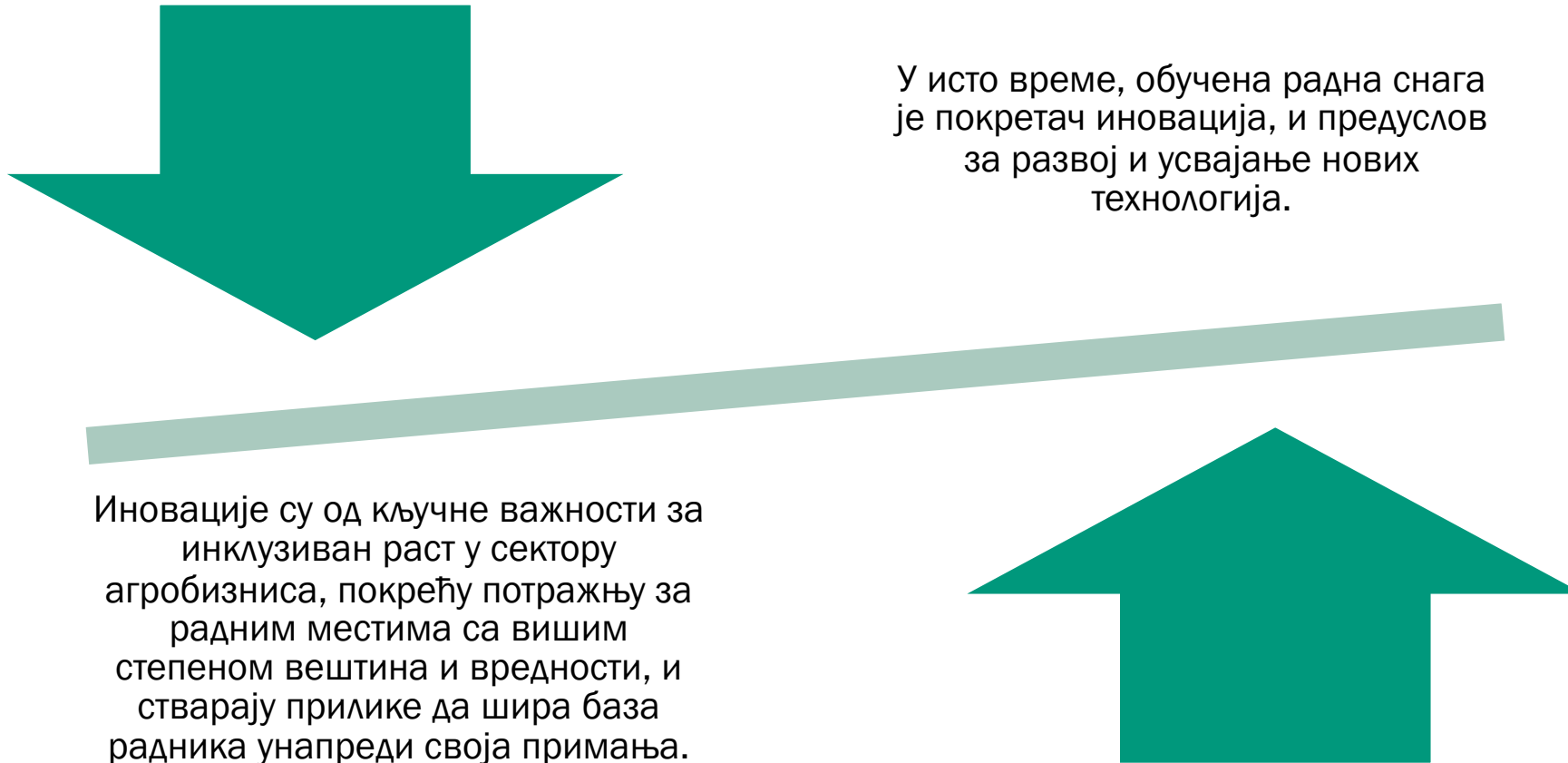
Компаније за студије случаја

- Korzinka (Anglesey Food)
- Agromir
- Agrocit
- Gold Dried Fruits
- Life Aloe

- Korzinka – инклузивност и флексибилност у запошљавању, обука на даљину, пракса
- Agrocit – иновације које покреће технологија
- Agromir – развој експертизе у руковођењу у партнерству са високошколским институцијама, прилагодљиве праксе рада, подршка за мале пољопривреднике

На који начин фокус на вештине,
иновације и инклузију доприноси
унапређењу, отпорности и
одрживости агробизниса?

Улога иновација, инклузије и вештина у одрживом развоју агробизниса

Везе између вештина, инклузије, иновација и продуктивности, одрживости и отпорности

Преглед смерница за
доносиоце политика,
посреднике и предузећа –
иновације, вештине и
инклузија

Смернице за политике

Продубити везе између инклузије, иновација и вештина у политикама усмереним на сектор агробизниса

Интегрисати инклузиван приступ вештинама у краткорочним одговорима јавних политика након пандемије

Подстаћи иновације у агробизнису

Интегрисати приступе вештинама у агробизнису

Активно промовисати инклузивнији агробизнис